

Linkki tulevaisuuteen 2030

Jyväskylän seudun joukkoliikenteen kehittämisohjelma

Esitys Paikallisliikennepäivillä 26.9.2019
palvelupäällikkö Kari Ström, Jyväskylän kaupunki

Jyväskylän seudun joukkoliikenteen toiminta-alue

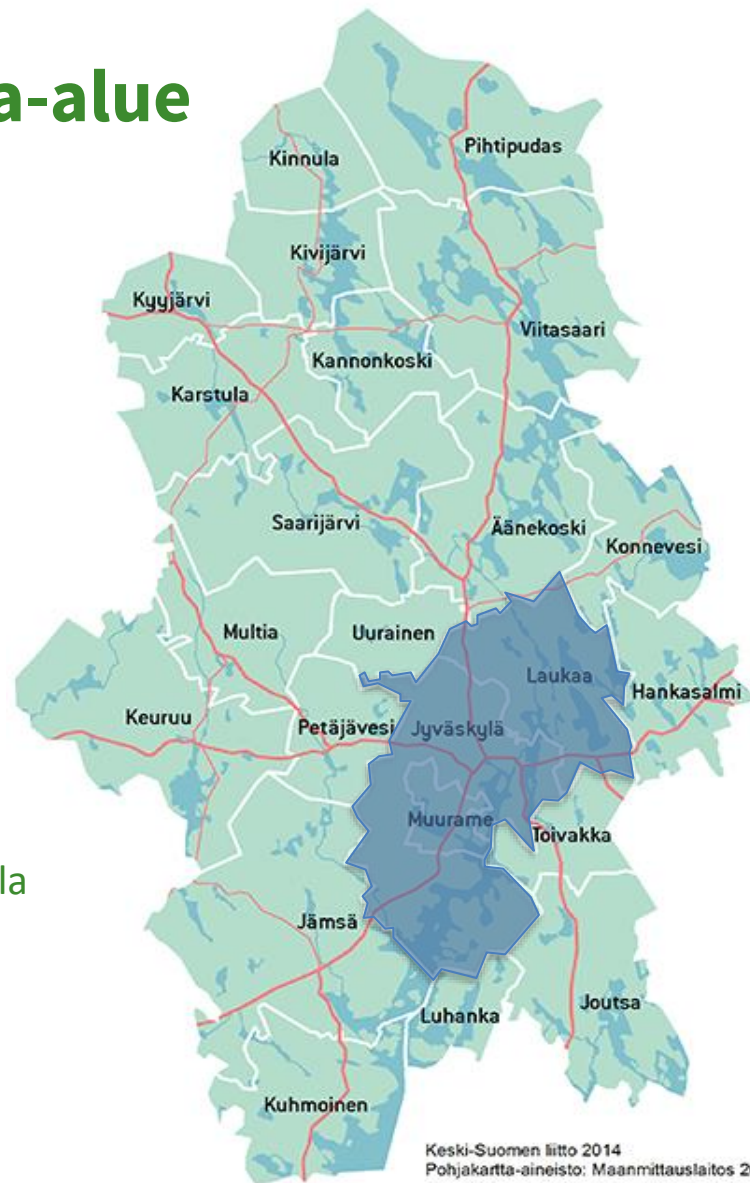
Viranomaisalueen kunnat

- Jyväskylä
- Laukaa
- Muurame

Kuntien väestö 2018

- Jyväskylä 141 414 asukasta
 - Laukaa 18 929 asukasta
 - Muurame 10 169 asukasta
- yhteensä **170 512 asukasta**

Keski-Suomen 275 780 asukkaasta 60,2 % asuu
Jyväskylän seudun toimivaltaisen viranomaisen alueella

Keski-Suomen liitto 2014
Pohjakartta-aineisto: Maanmittauslaitos 2014

Valtakunnallisia näkymiä

Joukkoliikenteen valtakunnallisia tavoitteita

Valtioneuvoston 2017 hyväksymä

*Kohti ilmastoviisasta arkea –
keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan
suunnitelma vuoteen 2030:*

Liikenteen hiilidioksidipäästöt - 50 % (2005 => 2030)
mm. kaupunkiseutujen MAL-sopimukset

JOUSI - valtakunnallinen joukkoliikenteen yhteistoimintaryhmä

+ 200 milj. matkaa (+40 %) 2013 => 2022

- Kilpailuedellytykset ja alan houkuttelevuus
- Infra ja matkaketjut
- Asiakaslähtöinen informaatio
- Matkakortit ja lippujärjestelmät
- Keskisuurissa kasvutavoite 75 %

Liikenteen ilmastopolitiikan ILMO- työryhmän ehdotukset 2018:

- Henkilöautosuorite laskuun (2025 =>)
- Joukkoliikenteen, pyöräilyn ja kävelyn yhteenlaskettu matkustussuorite kaksinkertaistettava 2017=>2050
- Kaasu- ja sähkökäyttöisyys

LVM:n virkamiesnäkemys 2019:

Liikenteen CO₂ -50 %

- Julkisen kaupunkiliikenteen tukemisen ehdoksi asetetaan tuen saajien sitoutuminen vaikuttavaan ilmastopolitiikkaan.
- Tiemaksut, oman auton käytön kannustimien poistaminen jne.
- Rautateiden kulkutapa-osuus 5 % => 8 %

Hallitusohjelma 2019:

Liikenteen CO₂ - 50 %

- Yhdyskuntarakenne tukee kestäviä liikennemuotoja
- Valtio panostaa riittävästi joukkoliikenteen investointeihin
- Valtionrahoituksen tasokorotus 20 M€
- Vauhditetaan joukkoliikenteen vähäpäästöisen kaluston käyttöönottoa

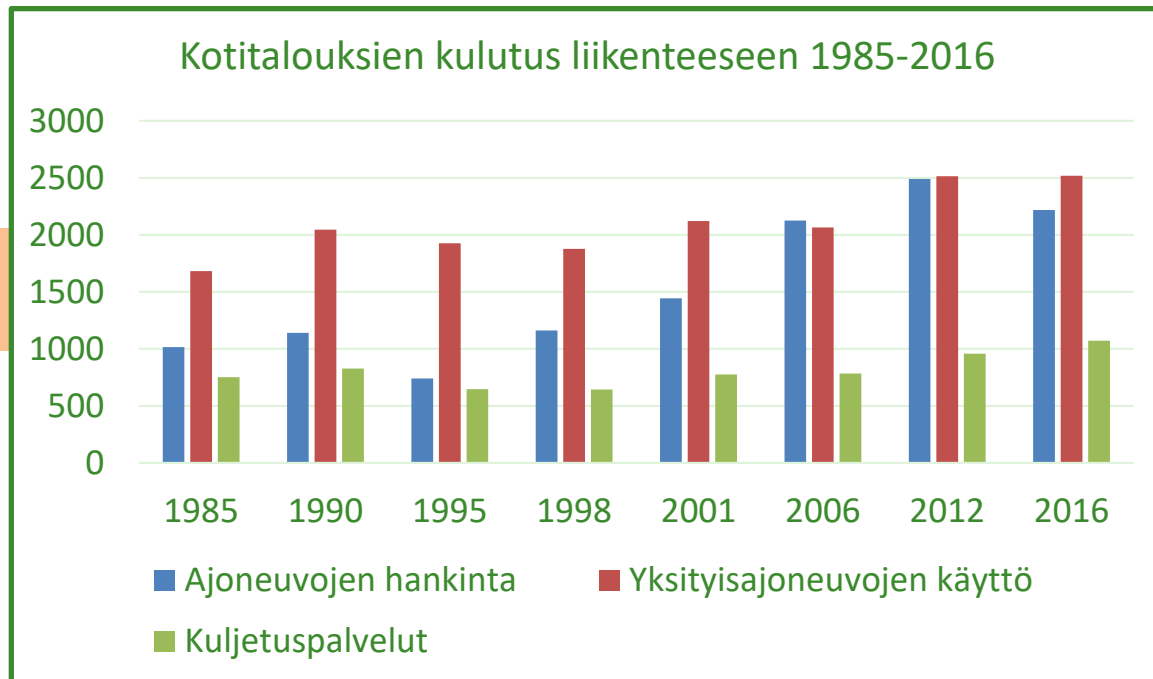
Yhä useampi suomalainen on muuttanut toimintaansa ilmastomuutoksen hillitsemiseksi

- **Yli puolet** kertoo vähentäneensä sähkönkulutustaan
- **Lähes puolet** kertoneet vähentäneensä tavaroiden hankkimista ilmastosyistä
- **Neljännes** aikoo kompensoida päästöjään lähivuosien aikana
- **43 %** oman auton käyttäjästä vähentänyt autoilua ja lisännyt kestäväää liikumista
- **40 %** ilmoittaa vähentäneensä lentämistä ilmastosyistä
- **40 %** aikoo vähentää lentämistä seuraavan 5 vuoden aikana

Ilmastobarometri 2019 tulokset

Lähde: Kantar TNS / 2019

Kuljetuspalveluiden kulutus on kasvussa

Oman auton käyttö vähenee, liikkumisen palveluiden kysyntä kasvaa

Newsletters

Global Mobility Trends Predict Peak Car Is Approaching

4 APRIL 2019

A number of trends in both mature and emerging mobility markets across the world now together point toward the reality that the peak of personal car ownership is rapidly approaching [1].

The automobile has more or less been the champion of personal mobility for the last century, but taking a closer look at the global mobility landscape shows signs of change – change caused by disruptive mobility services that together with increasing congestion and pollution problems are phasing out the traditional way of owning a car and moving us all closer toward the peak of car ownership.

Kuluttajat ovat jo muuttaneet käyttäytymistään.

Julkisen vallan tehtävänä on tarjota **palvelutasoltaan ja kapasiteetiltaan riittävät liikkumisen palvelut.**

Ilmastobarometri 2019, Suomi:

”43 prosenttia oman auton käyttäjistä kertoo vähentäneensä autoilua ja lisänneensä kestäväää liikkumista. Yhtä suuri osa vastaajista aikoo vähentää seuraavan viiden vuoden aikana autoilua ja sen sijaan lisätä kestäväää liikkumista kuten kävelyä, pyöräilyä tai joukkoliikenteellä kulkemista. **Jopa vajaa viidennes aikoo luopua omasta autosta kokonaan seuraavan viiden vuoden aikana.**”

Joukkoliikenteen käytön kasvutavoitteita

eräillä kaupunkiseuduilla vuoteen 2030 mennessä

- **Tampere:** + 38 % kasvu
(+ 15 milj. joukkoliikennematkaa)
- **Oulu:** + 100 % kasvu
(+ 9 milj. joukkoliikennematkaa)
- **Lahti:** Joukkoliikenteen
kulkutapaosuuden
kaksinkertaistaminen
4 % => 8 % (+7,4 milj. matkaa)
- **Turku:** + 28 % kasvu
(+ 7,5 milj.
joukkoliikennematkaa)

Jyväskylän seudulla on kehittämispotentiaalia

Toimivaltainen viranomainen	Asukasluku (v.2018)	Maapinta-ala (km ²)	Asukastiheys (as/km ²)
HSL-kuntayhtymä	1310435	1968	665,9
Turku	292791	1184,83	247,1
Vaasa	67392	364,54	184,9
Tampere	385301	4 038,50	95,4
Jyväskylä	170512	1 963,50	86,8
Kotka	79296	1 206,50	65,7
Lappeenranta	72872	1 433,30	50,8
Kuopio	139860	3 642,00	38,4
Oulu	257274	6 821,80	37,7
Hämeenlinna	93879	2 690,30	34,9
Kouvola	84196	2 558,50	32,9
Lahti	201120	6254,66	32,2
Joensuu	103047	3 907,80	26,4

Asukastiheys korkea, julkinen rahoitustaso matala

Julkinen tuki 2018	€/asukas, koko alue
HSL	104,8
Turku	79,0
Tampere	47,6
Kuopio	46,0
Lahti	39,8
Jyväskylä	38,7
Oulu	34,2

(LÄHDE: LIIKENNEVIRASTON JUKU-PALVELU)

Linkki tulevaisuuteen 2030

Joukkoliikenteen kehittämistavoitteet Jyväskylän seudulla **vuoteen 2030 mennessä**

**Kestävän liikkumisen (kävely, pyöräily ja joukkoliikenne)
yhteenlaskettu kulkutapaosuus on 55 %**

- Kävely + pyöräily 45 % matkoista
- Joukkoliikenne 10 % matkoista

Joukkoliikenteen matkamäärät kaksinkertaistuvat

- 15 miljoonaa vuosittaista joukkoliikennematkaa

- Tavoitteeseen pääsemiseksi joukkoliikennematkojen tulisi lisääntyä **7,5 % vuodessa** koko 2020-luvun ajan.
- Tähänastinen kasvu on ollut noin **4,5 % vuodessa** (v. 2015 alkaen).
- Lisäys lähes kokonaisuudessaan **henkilöautoilusta**
- Tavoite on valtakunnallisten ilmastotavoitteiden mukainen.

Tarkastellut kehittämisvaihtoehdot

A) Bussiliikenteen kehittäminen

Liikennöintikustannus
+5 M€/vuosi

Vaikutus matkamääriin
pelkällä
liikennetarjousilla
+

Tunnistettiin merkittäviä
mahdollisuuksia kehittää
liikennetarjontaa.

A+B) Bussiliikenteen kehittäminen ja BRT

Investointikustannus
100-150 M€ (arvio)
liikennöintikustannus
n. +5 M€/vuosi

Vaikutus matkamääriin
liikennetarjousilla
++

Edellyttää erittäin
voimakasta maankäytön
keskittämistä.

A+B+C) Bussiliikenteen kehittäminen, BRT ja lähijunat

Investointikustannus
105 M€

liikennöintikustannus
n. +12 M€/vuosi

Vaikutus matkamääriin
pelkällä
liikennetarjousilla
0

☐ kustannustehokas,
palvelutaso jopa
heikkenee.

→ Kehittäminen käynnistetään **vaihtoehdon A pohjalta**.
Jatkossa varaudutaan mahdollisuuteen edetä kohti BRT-ratkaisua

BRT= Bus Rapid Transit

BRT-linja-autot kulkevat omalla kaistallaan. Matka-ajat nopeutuvat, aikataulut pitävät ja matkustuskapasiteetti kasvaa.

Kehittämisvaihtoehto A:

Bussiliikenteen kehittäminen (1/2)

1. Superlinkki

- Toteutetaan ensimmäisenä ”Superlinkki” eli runkolinja Kangaslampi—Keskusta—keskussairaala—Keltinmäki
- Liikennöi kello 05/06—24
- Vuoroväli 10 min arkisin klo 06-18, muulloin 15 min
- Muuttumaton reitti
- Asiakaskilpailu linjan nimestä, muista poikkeava linjanumero, esim. 100
- Linkki-ilmeeseen sopiva värikoodi, näkyy myös maastoon merkityllä reitillä
- ”Superlinkki” pysäkkimerkinntät
- Juhlallinen linjan avajaistilaisuus
- Metromainen linjakartta
- Korkeatasoinen kunnossapito pysäkeille ja pysäkkiyhteyksille (priorisointi ylläpidossa)

2. Muut vahvat linjat

- Palokka—Keskusta—Siltakatu—Kuokkala—Tikanväylä
- Laajavuorentie—Kortepohja—Keskusta—Vaajakoski
- Liikennöivät kello 05/06—24
- Vuoroväli 15 min arkisin klo 06-18, muulloin 20 min
- Muuttumaton reitti

Kehittämismvaihtoehto A:

Bussiliikenteen kehittäminen ^(2/2)

3. Seutuliikenteen pikalinjat ja pääreitit

- Nopeutettu reitti arkaamuisin ja iltapäivisin kello 06–09 ja 15-17
- Laukaasta vuoroväli 20 min, ajoaika 30 min (osa vuoroista jatkaa keskussairaualalle), Muuramesta vuoroväli 15 min, ajoaika 20 min
- Muuten pääreiteillä 30 tai 20 minuutin vuoroväli
- Liikennöintiäika kello 06-22

4. Citylinkki

- Reittipohjainen, liikennöi arkisin kello 07-18, lauantaisin kello 10-16
- Vuoroväli 10 min
- 40 minuutin kierros/4 autoa, noin 250 000–300 000 linjakilometriä per vuosi
- Liikennöintikustannus arviolta noin 700 000 euroa vuodessa (brutto)
- Lipun hinta 1,50 euroa, lipputuloarvio noin 0,15 milj. euroa, nettokustannus 0,55 milj.euroa

A. Bussiliikenteen kehittäminen

- Superlinkki

Kangaslampi-Keskusta-sairaala-Keltinmäki

- Citylinkki

Keskussairaala-Matkakeskus-Seppälä

- Pikalinkki ruuhka-aikaan

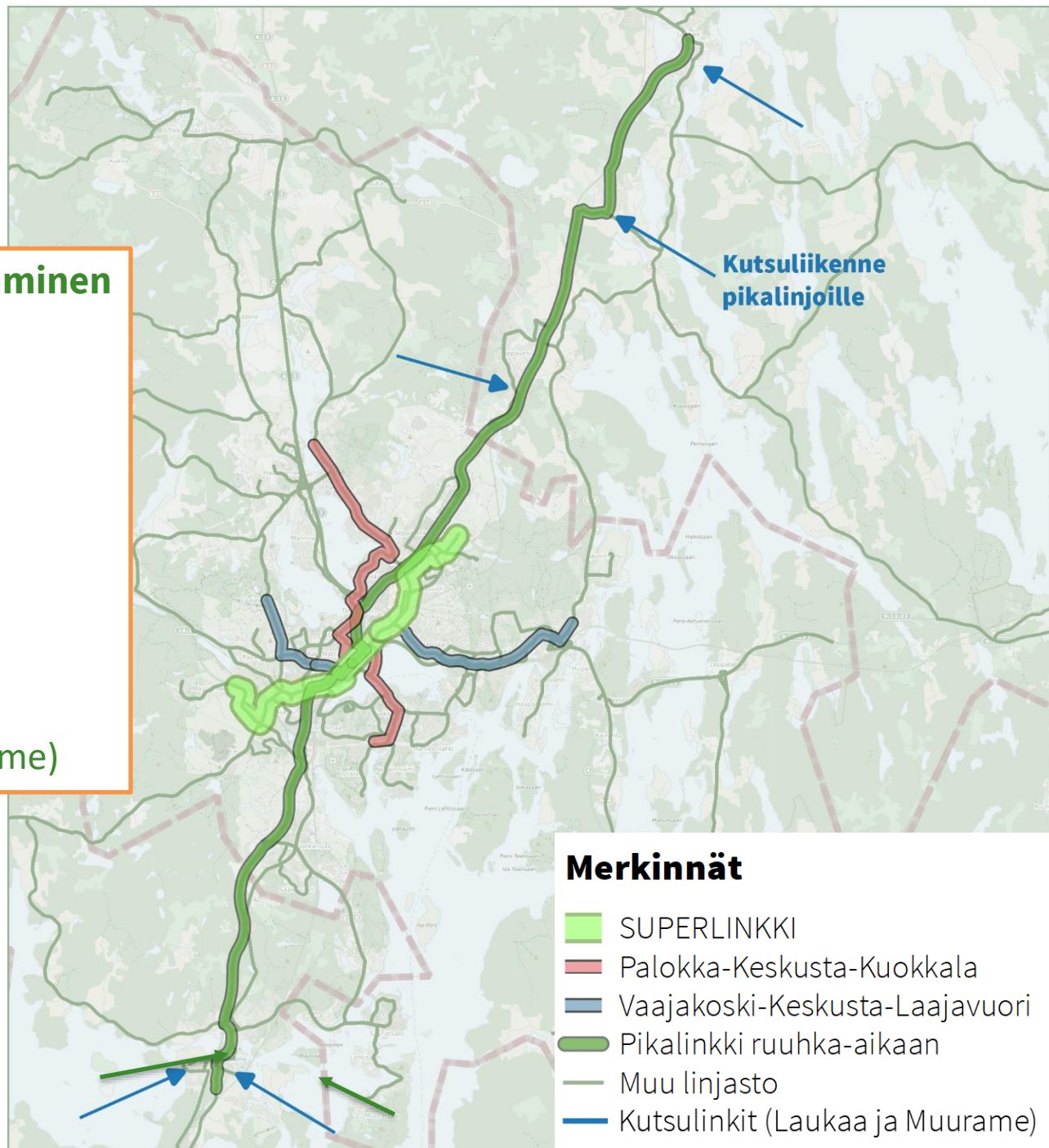
Muurame-Jyväskylä

Laukaa-Jyväskylä

- Muut Linkit

- Linkki-VIP -palveluliikenne

- Kutsulinkit (Laukaa ja Muurame)

Citylinkki

Vuoroväli 10 min.
Kahdeksikon muotoinen reitti.
Aina samaan suuntaan
(selkeämpi, säästetään
pysäkkitilaa).

Linkki tulevaisuuteen 2030 –toimenpiteet ^{1/3}

Toimenpide	Kustannusarvio	Prioriteetti	Vaikutukset
1. Edulliset liput			
Lippujärjestelmän selkeytys 2 vyöhykkeeseen Lippuhintojen puolittaminen Citylinkki-kortti	Liikennöintikustannus 1,7 milj. euroa/ vuosi (liikennöintikustannus)	I I	+ 2,4 milj. matkaa
2. Linkki-tarjonnan parantaminen			
Maankäytön joukkoliikennettä tukevan kehityskuvan laatiminen	Suunnittelukustannus 50 000 euroa	I	Yhteensä noin 2,0 milj. matkaa
Runkolinja (Superlinkki) ja muut vahvat linjat, pikalinjat, kutsuliikenne Laukaaseen ja Muurameen, Citylinkki	Liikennöintikustannus yht. noin 5 milj. euroa/ vuosi	I	
Tarkentava suunnittelu	Suunnittelukustannus 50 000 euroa	I	
3. Matkaketjujen nopeuttaminen ja sujuvoittaminen			
Liikenteen nopeuttaminen liikennevaloetuuksin	Infrakustannus 100 000 €	III	Mahdollistaa joukkoliikenteen käytön entistä kauempaa Vähentää pysäköintitarvetta keskustassa
Bussikaista olemassa olevaan katuverkkoon	Infrakustannus 125 000 €		
Bussikaistat (lisäkaistat)	Infrakustannus 700 000 €	III	
Liityntäpysäköintipaikkojen toteuttaminen erillisen selvityksen mukaan, samassa yhteydessä paikat yhteiskäyttöautoille	Infrakustannus n. 1,5 milj.€	III I-II	

Linkki tulevaisuuteen 2030 –toimenpiteet ^{2/3}

Toimenpide	Kustannusarvio	Aikataulu	Vaikutukset
4. Matkustamisen helppous			
Superlinkin reittien merkitseminen maastoon	Infrakustannus 100 000 €	I	Tukee matkustajamäärän kasvua
Pysäkkien kehittäminen	Infrakustannus 325 000 €	I	
Viestinnän ja markkinoinnin toimet	50 000 €/ vuosi	I	
5. Kaluston kehittäminen			
Kokonaan biopolttoaineisiin siirtyminen vuoteen 2025 mennessä	500 000 €	I	Päästötön joukkoliikenne
Varautuminen automaattibusseihin		III	

Linkki tulevaisuuteen 2030 –toimenpiteet 3/3

	Tukipalveluita	Kustannusarvio	Aikataulu	Vaikutukset
Asenteisiin vaikuttaminen	Osana muuta Fiksun liikkumisen kehittämistyötä		I	Lisää kestävien kulkutapojen käyttöä
Viestinnän ja markkinoinnin toimet	Käyttäjätarinat Opetusvideot Metromaiset linjakartat Soten bussiloikka Jne..	50 000 €	I	Houkuttelee uusia asiakkaita
Lisäarvon tuottaminen asiakkaille	Sopivien yhteistyökumppaneiden etsiminen Tiedon lisääminen, esim. henkilökohtainen hiilijalanjälki tai kustannussäästö (vrt. henkilöautomatka)		I	Sitouttaa nykyisiä asiakkaita
Jatkuva seuranta ja kehittäminen	Liikennetutkimus	Suunnittelukustannus 100 000 €	I	Varmistaa, että toimenpiteet ovat oikean suuntaisia

Arvio vuosikustannuksista

	TOTEUMA	KUSTANNUSARVIO
	2018	2030
Tarjonta (km)	6 297 300	8 700 000
Matkamäärä	7 414 160	15 000 000
Bruttokustannus (€/vuosi)	16 303 710	23 000 000
Lipputulo (€/vuosi)	10 545 082	14 000 000
Nettokustannus	5 758 627	8 500 000
Viestintä ja markkinointi		+ 100 000
Kustannusmuutos €/vuosi		n. 3,0 milj. €

Lisäksi kehittämissuunnitelmasta riippumaton lakisääteinen kalustokustannus + 0,5 milj. €/vuosi

***Huom:** Arvio on tehty vuoden 2018 bruttohinnoin. Hintataso voi tulevaisuudessa nousta ja toisaalta liikenteen järjestämisen tehokkuus voi parantua.*

Arvio investointikustannuksista

TOIMENPIDE	KUSTANNUSARVIO
Liikenteen nopeutus liikennevaloetuuksin	100 000 €
Bussikaista	
• Nykyiseen katurakenteeseen (vaihe 1)	125 000 €
• Uudet kaistat	700 000 €
Superlinkin reittien merkitseminen maastoon	100 000 €
Liityntäpysäköintipaikkojen toteuttaminen	1,5 milj.€
Pysäkkien kehittäminen	325 000 €
Yht.	2,85 milj. €

Etenemispolku

2019-20

- Linjaston tarkempi suunnittelu
- Joukko-liikennettä tukevan maankäytön kehityskuvan laatiminen
- Joukko-liikenteen yhteistoimintasuopimuksen päivittäminen
- Lippujärjestelmän ja hinnoittelun uudistaminen

2021-22

- Linjasto-uudistus: Superlinkki ja muut vahvat linjat toteutukseen
- Pikalinkit ja kutsuliikenne Laukaassa ja Muuramessa
- Liityntä-pysäköinti-paikat
- Kaupunki-liikenteen siirtyminen ympäristöystävällisiin käyttövoimiin

2023-25

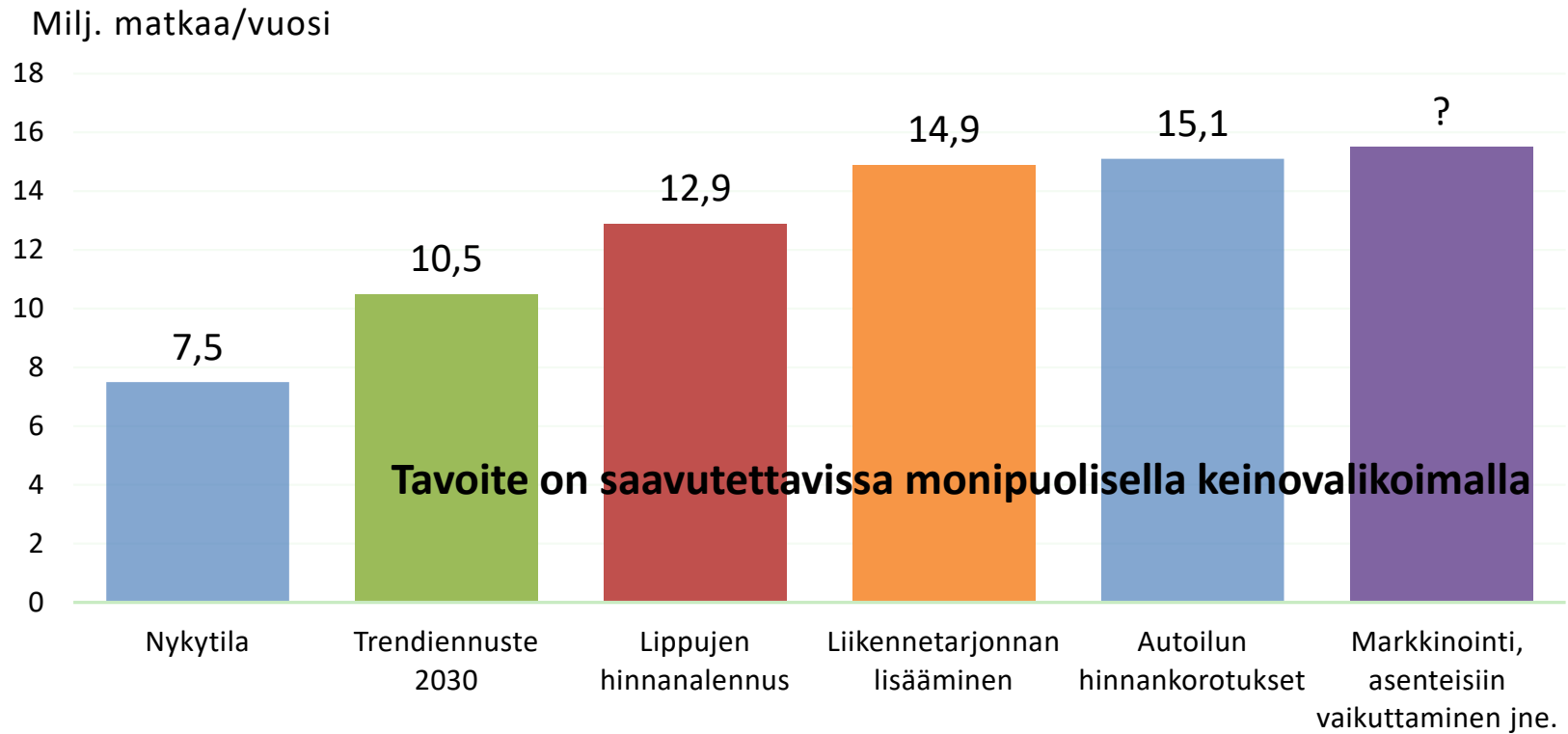
- Kaupunki-liikenteen siirtyminen ympäristöystävällisiin käyttövoimiin (jatkuu)
- Citylinkki
- Liityntä-pysäköinnin kehittäminen

2025-

- Selvitetään BRT-ratkaisua uudestaan Superlinkin kokemusten pohjalta

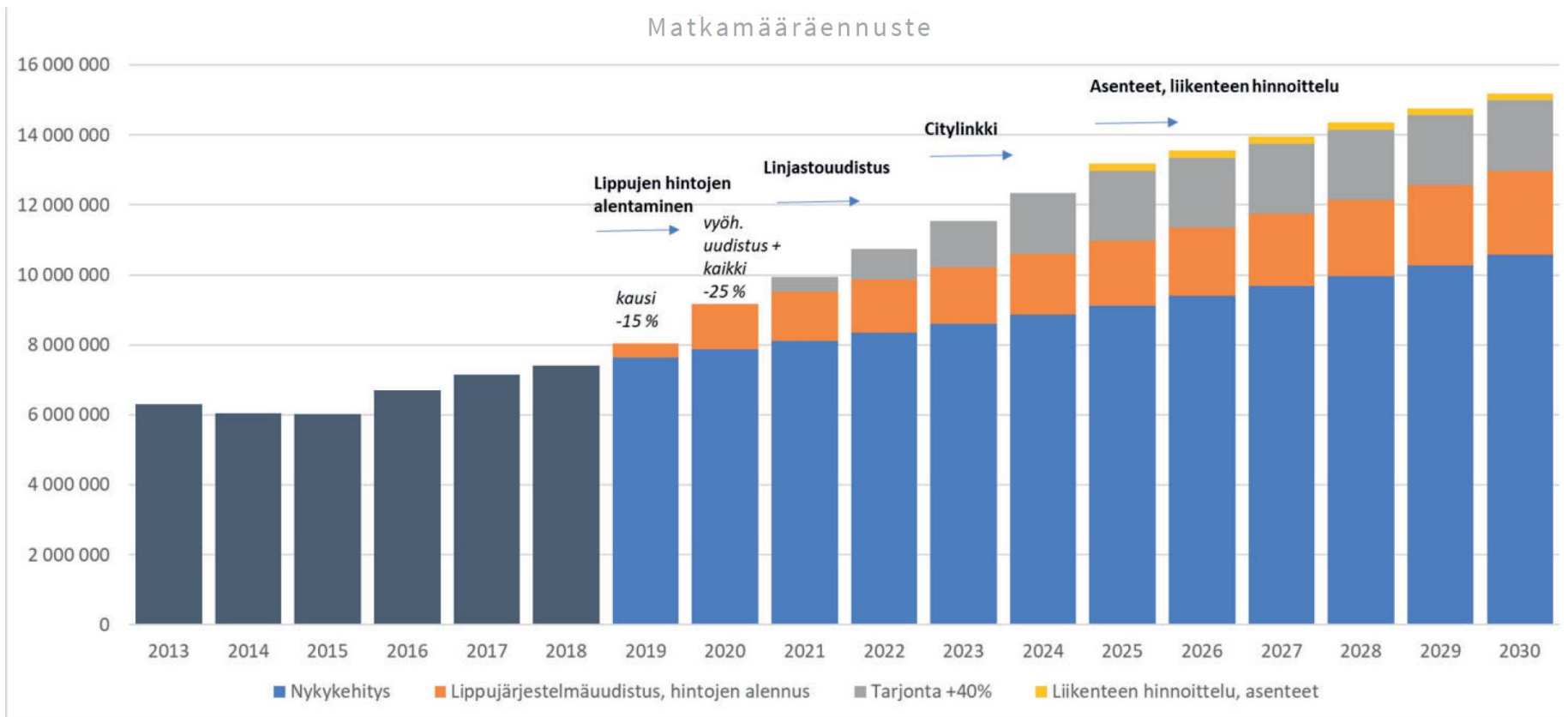

Matkamäärien kaksinkertaistaminen

Matkamäärät, ennuste

Linkki tulevaisuuteen 2030 -suunnitteluprosessi

Linkki tulevaisuuteen 2030 -ohjausryhmä

- Päättää tulevaisuuden joukkoliikenteelle asetettavat tavoitteet
- Hyväksyy luottamuselimille esitettävän ohjelman

Hallitusten yhteinen iltakoulu

- Kehittämishojelman esittely
- 18.6.2019

Ennakkoinfo kunnan- ja kaupunginvaltuustoille

Joukkoliikennejaosto

Yhteistoimintasopimuksella Jyväskylän, Laukaan ja Muuramen yhteinen toimielin
Vastuullaan joukkoliikenteen järjestäminen ja seudullisen yhteistyön edistäminen henkilökuljetuksissa

elokuu

Hyväksyy Linkki tulevaisuuteen 2030 -ohjelman osaltaan ja esittää edelleen kaupungin- ja kunnanhallituksille joukkoliikenteen kehittämishojelman hyväksymistä kaupungin- ja kunnanvaltuustoissa.

elo/syyskuu 2019

Jyväskylän kaupunginhallitus

Laukaan kunnanhallitus

Muuramen kunnanhallitus

syys/lokakuu 2019

Jyväskylän kaupunginvaltuusto

Laukaan kunnanvaltuusto

Muuramen kunnanvaltuusto

Joukkoliikenteen kehittäminen on välttämätöntä ilmasto-, elinkeino- ja aluepoliittisista syistä.

Joukkoliikenteen käyttö vähentää liikenteen energiankulutusta, haitallisia päästöjä sekä melua

Hyvät joukkoliikenteen palvelut ovat tärkeä kuntien elinvoimaisuuden mittari ja kilpailukykytekijä.

Toimiva joukkoliikenne lisää alueiden turvallisuutta, viihtyisyyttä, houkuttelevuutta ja vetovoimaa. Katutilaa vapautuu.

Toimivat joukkoliikenneyhteydet lisäävät työllisyyttä ja työvoiman liikkumista, samoin palveluiden ja esimerkiksi oppilaitosten houkuttelevuutta.

Liikenneyhteyksillä on merkitystä teollisuuden, kaupan ja palvelujen sijoittumiseen ja niiden saavutettavuuteen.

Investoimalla joukkoliikenteeseen voidaan siirtää isoja tie- ja katuhankkeiden investointeja.

Työn jälkeistä pohdiskelua

- Olemmeko tunnistaneeet ilmastomuutoksen aiheuttaman kestäväen liikkumisen kysynnän?
- Olemmeko oikeasti tunnistaneeet laadukkaan joukkoliikenteen hyödyt kaupunkiseudulle? Osaammeko laskea sille arvon?
- Teemmekö riittäväen laaja yhteistyötä kuntien päätöksentekijöiden kanssa?

”On syyttä uskoa, että edessä on aika, joka muokkaa liikkumisen tulevaisuutta kenties enemmän kuin mikään asia moottorin keksimisen jälkeen”.

Olkaamme rohkeita kehittämistoimenpiteissä.

ustu Linkki tulevaisuuteen 2030 -kehittämishjelmaan: <http://linkki.jyvaskyla.fi/kehittamishjelma>